

Procés participatiu del Pacte Nacional per la Llengua (PNL) Entitats proveïdores de la Regió Sanitària Camp de Tarragona

Introducció

El Servei Lingüístic dels Serveis Territorials de Salut a Tarragona ha facilitat que les entitats proveïdores de serveis sanitaris i sociosanitaris del territori prenguin part en la fase de participació del Pacte Nacional per la Llengua.

Metodologia:

A la reunió de la Comissió d'Entitats Proveïdores (EP) de la Regió Sanitària Camp de Tarragona que es va fer el divendres 27 de maig, la lingüista que exerceix les seves funcions als Serveis Territorials de Salut a Tarragona va presentar el PNL als directors i gerents de les EP i els va demanar la seva col·laboració en la fase de participació, per poder debatre sobre la situació de la llengua en l'àmbit de la salut i l'atenció sociosanitària i fer les propostes per millorar-la.

Atesa la complexitat de poder organitzar una sessió de proximitat amb totes les EP del territori a la qual poguessin assistir tots els seus respectius representants, es va considerar que la millor manera de facilitar la participació era que les entitats fessin les seves propostes a partir d'una fitxa, que se'ls va enviar, amb tres reptes i preguntes associades a partir de les quals podrien reflexionar, debatre i fer les propostes que creguessin necessàries. A més, se'ls va oferir la possibilitat que afegissin altres reptes i fessin les observacions que creguessin adients.

Per facilitar-los aquesta tasca, també se'ls va enviar informació general sobre el Pacte, sobre la situació concreta del català en l'àmbit de la salut i l'atenció sociosanitària, i la presentació (PPT) que la lingüista va presentar a la reunió del dia 27 de maig.

Se'ls va proposar que canalitzessin aquesta tasca mitjançant els professionals de les unitats d'atenció al ciutadà —que són les que reben els comentaris i les queixes dels ciutadans en qüestions de llengua— i de comunicació de les respectives entitats.

Entitats participants

De totes les entitats proveïdores de la Regió Sanitària Camp de Tarragona, les que van enviar les propostes que es recullen en aquest document són:

- Institut Pere Mata
- MGI Residència Vila-seca
- Salut Sant Joan de Reus
- STS Gestió de Serveis Sociosanitaris SL

Per altra banda, la Xarxa Santa Tecla, Sanitària, Social i Docent, amb el suport de la lingüista dels ST de Salut, va organitzar dues sessions de proximitat entre els seus professionals i va enviar pel seu compte les propostes que en van sortir.

Reptes, preguntes associades i propostes

Repte 1: Persones que tenen el català com a llengua habitual s'han de canviar al castellà perquè el professional sanitari que els atén els pugui entendre.

Pregunta associada: Com es pot aconseguir que els professionals sanitaris que no saben català l'aprenquin i el parlin a la consulta amb els ciutadans que el tenen com a llengua habitual?

Propostes

- Establir convenis amb entitats per implantar el programa *Voluntariat per la llengua* entre els professionals.
- Establir convenis amb entitats acreditades, com els centres de normalització lingüística, per facilitar acompanyament i assessorament personalitzat als professionals que venen de fora i no coneixen la llengua catalana, i perquè puguin fer cursos de català.
- Fer educació i pedagogia sobre l'ús de la llengua catalana als centres de salut.
- Que l'aprenentatge del català sigui un compromís que adquireixin els professionals durant el primer any, condicionat a la continuïtat contractual.
- Fer formació (obligatòria?) als professionals.
- Les pròpies empreses podrien oferir cursos de català orientats en l'àmbit sanitari.
- Valorar la necessitat i viabilitat perquè els professionals acreditin un nivell de català mínim en el període de transitorietat, per no quedar sense professionals.
- Introduir el català com a requisit per a la carrera professional.
- Estudiar actuacions de països com Dinamarca amb situacions similars a la nostra i adaptar-les.
- Potenciar que els metges catalans i els residents estudiïn a Catalunya o tinguin algun tipus de prioritat. No té gaire sentit que les facultats de medicina estiguin plenes d'estudiants de fora (en el cas de la URV hi ha un elevadíssim percentatge d'estudiants valencians) o que es formin residents que acabaran marxant als seus llocs d'origen.
- Editar els textos inherents a l'empresa en català.

Repte 2: Els professionals sanitaris que venen de fora de Catalunya no coneixen prou la realitat lingüística del nostre territori.

Pregunta associada: Com es pot aconseguir que els professionals sanitaris que venen de fora de Catalunya coneguin la realitat lingüística del territori i siguin conscients que han de poder donar una atenció en català als ciutadans?

Propostes

- Fer vídeos promocionals fora de Catalunya per captar professionals on es posi en valor la nostra llengua i identitat, així com altres aspectes (clima, tradicions, gastronomia...) que puguin ser un reclam per a nous professionals.
- Afavorir la integració social i cultural amb formació i acompanyament mitjançant entitats com el Consorci per a la Normalització Lingüística.
- Posar cartelleria que incentivi a parlar el català com a llengua principal.
- El problema ja comença a les universitats, on molts dels estudiants de medicina que venen de fora de Catalunya poden desenvolupar els estudis en castellà, en un elevat grau de les assignatures, sense cap necessitat d'aprendre el català. Cal fer el català imprescindible per viure a Catalunya i, per tant, en l'àmbit de la formació universitària/rotacions.
- Oferir sensibilització lingüística sobre la importància de la llengua, tant per als professionals no catalanoparlants com per als catalans, perquè aquests no es passin al castellà en les converses.
- Oferir condicions laborals competitives perquè els professionals catalans exerceixin a Catalunya.

Repte 3: L'ús del català està patint una davallada progressiva i continuada, també en l'àmbit de la salut i l'atenció socio sanitària.

Pregunta associada: Com es pot aconseguir que, en general, el català estigui més present en l'àmbit de la salut i l'atenció socio sanitària?

Propostes

- Fomentar que els professionals sanitaris aprenguin el català i assegurar-ne l'ús en totes les formes de comunicació que l'entitat estableix amb la ciutadania.
- Obligar a utilitzar el català.
- Un dels problemes claus és la manca de personal autòcton per desenvolupar la pràctica mèdica, d'infermeria i auxiliar. Aquesta creixent necessitat de professionals provoca la contractació (sense gaires més alternatives) de persones nouvingudes que desconeixen la cultura, l'idioma, els protocols i l'estructura social i sanitària del territori.

Per això cal fer una aposta de país per retenir el talent sanitari, millorant les condicions dels professionals i afavorint el creixement del nombre d'alumnes titulats a Catalunya.

El Departament de Recerca i Universitats ha publicat recentment un estudi que indica que el 70,5 % dels graus universitaris de les assignatures són en català; per tant, si els professionals quedessin retinguts al nostre sistema o bé hi hagués més titulats, no hi hauria aquest problema, que no només és en l'àmbit de la llengua sinó també en l'aproximació cultural del personal mèdic i d'infermeria al pacient.

Observacions

En un moment en el qual hi ha mancança de professionals sanitaris és complicat demanar el coneixement de català com un requisit per a la contractació. Per aquest motiu caldria trobar fórmules, acceptades a nivell de sector, per garantir el coneixement i l'ús de la llengua a curt i mitjà termini.

Àngels Alonso Planes
Tècnica de Planificació Lingüística